

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad cuius officium partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Főszerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytöredékben.

ZICHY JENŐ GRÓF

1837 július 5.—1906 december 25.

Riasztó hirt röpit szét a táviró nagy Magyarországon. Meghalt egy nagy magyar ember, hazájának igaz fia, népének büszkesége; a kinek a szíve, a lelke ideforrott az ősi magyar föld feketé rögéhez, a kinél jobban, forróbban, lángolóbban alig szerethette valaki a magyarok hazáját.

Az első hír gyászos megérkezésére megdöbben a szívünk. Ugy érezzük, hogy valahol valami úr támadt, valami szakadék, a mely kitöltetlen marad, valaki elköltözött tőlünk, a kinek helyét nem fogják betölteni az utódok, a kinek a munkássága, lelkesedése, tüzzel lobogó szeretete mindig hiányozni fog Magyarországnak.

Zichy Jenő gróf neve nem név volt csupán. Ő maga nem csupán egy ember volt, a ki magas rangban élt, óriási vagyonnal rendelkezett, születésénél, rangjánál fogva előkelő helyet foglalt el Magyarországnak társadalmi és közéletében. Zichy Jenő gróf neve egy fogalom volt. A tüzes, akadályt ismerni nem tudó, hátrálni nem akaró magyar ember fogalma, a ki szerette volna belekiáltani a nagy világba, belevégni minden tudatlannak, minden idegennek a lelkébe, hogy a Duna és Tisza környékén van egy nemzet, a mely jobb, nemesebb, igazabb, szentebb minden más nemzetnél, a mely kincse a világnak, gyöngye Európának, a melyért érdemes küzdeni, érdemes munkálkodni, érdemes, ha kell, meg is halni. Életének java részét, a serdülő ifjúságtól a késő öregkor fáradalmáig abban töltötte, hogy nemzetének dicsőségét a magyar nemzet s a külföld előtt fényessé, ragyogóvá tegye. Ez a határtalan, akadályt nem ismerő életfeladat vitte őt messze földre, idegen világrészekbe, hogy megismerje és megismertesse nemzetének multját, hogy ebből az ismeretből szeretettel fakasszon a jelen és jövő munkájára.

Ember, férfi volt a talpán mindenkor. Fáradságot ismerni nem tudott, akár a mikor a magyar költőnek dicsőségét öntette szoborba, akár a mikor a magyar ipar sikeréért lelkesedett és lelkesített, akár a mikor a függetlenségi lobogó alá állva, egy ifju ember törhetlenségével ment agítani, lelkesíteni, ellenséget összetörni, jóbarátot diadalra vezetni.

Zichy Jenő gróf élete és politikai működése.

Zichy Jenő gróf a Székesfehérvárral szomszédos Sárszentmihályon született. Atyja Zichy Ödön gróf, anyja Odesscalchy Paula hercegnő volt. Tanulmányait otthon, majd mint magántanuló Székesfehérvárról végezte. A budapesti egyetemen a jogot hallgatta, amelynek folytatására Németországba ment. Mint minden vizsgáját, úgy az ügyvédi vizsgát is kitűnő eredménnyel tette le. 1860-ban megvényben főszozolgabíró lett, 1861-ben a bodajki kerület képviselővé választotta, 1865-től 1872-ig a biharmegyei élelő kerületet képviselte. A képviselőházban a Deák-párt híve volt s maga Deák Ferenc is igen kedvelte őt és sokat tartott rája, aki akkor már az iparosok ügyének egyik leglelkesebb harcosa volt. 1870-ben a közgazdasági ügyek tárgyalásánál ellentétet merültek fel közte és a Deák-párt közt s Zichy Jenő gróf pártonkívüli lett. 1880-ban Székesfehérvár, 1884-ben a budapesti IV. kerület kép-

viselője lett, amely után 1887-től 1896-ig a bobrói, majd az ipolyági kerületet képviselte, míg Kalocsay Álán után 1902-ben Székesfehérvár tisztelet meg mandátumával, amelyet tegnap bekövetkezett haláláig képviselt. A nyolcvanas évek óta a mérsékelt ellenek híve lett, majd Apponyival együtt a Széll-párt híve lett, ahonnan a Tisza-párt garázdalkodásai idején az elsők között lépett ki s később — Apponyi kilépésekor — a függetlenségi pártnak lett rendületlen és lelkes harcosa.

Közgazdasági működése. Az ipargróf.

Zichy Jenő gróf a képviselőházba való beválasztatása után csakhamar tagja lett a közgazdasági bizottságnak, a hol élénk tevékenységet fejtett ki. Még nagyobb volt hatása az ipar terén. El is neveztek „ipargrófnak”. Sokan gunyból akarták ezzel a jelzővel ékesíteni, de hogy Zichy gróf a szó legkomolyabb értelmében is kiérdemelte ezt az elnevezést, minden ismerője kénytelen bevallani. Ezért választotta az országos

Talán ez is volt a megölője. A tavalyi nemzeti küzdelem ádáz forgataga, viharos hullámcsapásai őt mindig a kormányrud mellett találták. Nem akarta elhinni, hogy hetven esztendő fáradalma nehezedik a vállaira, hogy az a munka, amelyre vállalkozik, ifju óriásoknak erejét próbára tevő titáni küzdelem. Megvetette az akadályokat. Láng, tüzvész kívánt lenni, hogy elpusztítson minden akadályt, kiégessen minden fekélyt, amely nemzetének testét rutítja. S a test nem bírta meg a benne égő lélek tüzeit. Azóta minden napja ajándék volt, küzdelem a létért, a testet, föntartó lélek küzdelme a roskadozó testtel. Olyat kellett tennie, amihez sohasem értett: pihenni s gyógyulást keresni. A kör erősebb volt szervezeténél. Letörte, agyonszorította. Meghalt.

Lelke elszállt közülünk s a magyar Génusz fekete gyászruhát ölt magára. Megsiratja, meggyászolja hű és igaz fiát, akinek nevét fényes betűkkel róttá fel a história lapjaira. És nincs magyar ember, akinek a szíve fel ne jajdulna, amikor tudja, hogy egy igaz, nagy emberünkkel ismét kevesebb van. Hogy a nagy szíveknek, a szerető lelkeknek munkája is meg tud szünni a nemzet fájdalmára — örökre.

Halálos fehér lepelt borított a tél magyar hazánkra, fekete gyász ül a magyar nemzet lelkén. Méltán gyászolunk, igaz szívvel siratunk hazánk jó fia.

A miénk voltál s a miénk maradsz. Mert lehetetlen, hogy a halál egészen szét tudja tépni a szeretet ekkora mértékét, hogy a siron túl is ne tartson az a kapocs, amely ehhez a földhöz bilincselte lelkedet.

Itélő bírád, Istened előtt állasz. Keresztény voltodnak sohasé voltál megtagadója s halálodra mint vallásodnak igaz fia készültél el. Az Ur, aki cselekedeteidnek igaz bírója, aki gyarlóságaidnak irgalmas megítélője leszen, nem fogja elfeledni, hogy mennyi áldozat égett lelkedben a magyar haza iránt s hogy egy igaz ügyért, e haza vérrel-könnyel megáztatott szent földjeért és intézményeiért mindenkor igaz harcot folytattál.

iparegyesület őt elnökévé, a mely méltóságának minden erejével igyekezett is megfelelni. Hosszabban tanulmányozta az 1876-iki kiállítást, a mely tapasztalatait városunkban értékesítve, a fehérvári orsz. kiállítás Magyarország legjobban sikerült ilyenmü kiállítása volt, a mennyiben 25 ezer forint tiszta nyereséggel záródott. Elnöke volt az 1885-ben Budapesten tartott országos kiállításnak is. Az iparosoktatás terén hervadhatlan érdemei vannak. Ő maga 86 városban szervezte az elsőfoku ipariskolákat s e téren a sajátjából is tette- mes áldozatokat hozott. 1868-ban nagy szenzációt keltett: „A duna-tiszai, vagyis a Pest, Szeged, Szabadka és Kula közti csatorna” című röpirata, a mellyel a nagy magyar alföld csatornázása érdekében agitált. A népoktatás, a művészetek lelkes pártfogót találtak benne. „A népnevelési egyesületek létesítése” címü munkája ezen a téren mozgott. Tudvalevő, hogy ő volt a székesfehérvári Vörösmarty-szobor létesítője, a melynek költségeit pártatlanul lelkes tevékenységével hozta

Mai lapunk 4 oldal.

össze s egy remekül sikerült ünnepély keretében ő leplezte le 1865-ben.

Közéleti tevékenységét honorálta a király, a mikor 1876-ban a Lipótrend középkeresztjét, 1885-ben az I. oszt. vaskorona rendet a' ándékozta neki, 1884-ben pedig valóságos belső titkos tanácsosává nevezte ki. Székesfehérvár, Szeged és Szabadka városok pedig díszpolgárukká választották.

Az ázsiai expedició.

Az a végtelen rajongás, amellyel Zichy Jenő gróf hazánk története és annak dicső multja iránt viseltetett, régóta érlelték benne a tervet, hogy mindent felkutasson, amit hazánk multjára nézve foltalálhat. 1898 március 12-én másodsorú indult el Ázsiába. Oroszországban az orosz cár fogadta szívesen és megígért neki mindent, amit kutatásaiban felhasználhatott. Kísérő voltak: Posta Béla archeologus, Jankó János, Pápay József és Csiky Ernő természetudós. A Kaspi-tengeren át Szibériába ment, amelyen keresztül-vándorolva, a mongol sivatagba ért. Közben látogatást tett a híres dalai lámánál. Hosszabb ideig tartózkodott Kinában s tömérdek kincessel megrakodva 1898 dec. 18-án visszaérkezett hazánkba, ahol ünnepes fogadtatásban részesült. A tudományos akadémia ezen érdemeiért 1899-ben tiszteletbeli tagjává választotta, az 1900-iki párisi kiállítás történelmi kiállításának rendezésénél pedig elnöki szerepet viselt.

Családi kincseit, külföldi utazásain szerzett gazdag gyűjteményeit mindenkinek szívesen mutogatta budapesti palotájában.

Zichy Jenő gróf életéből.

Fáradhatlanabb embert Zichy Jenő grófnál keveset lehetett találni. Kora ifjúságától kezdve nagy barátja volt a sportnak, különösen a lovaglásnak, gyaloglásnak és vadászatnak. Társai rendszeren kiölték mellőle, a mikor ő még vidáman törtetett előre. Ázsiai utjában minden utitársa ágyának esett már, még magaslaki erdsze is, a ki pedig ugyancsak megszokta a hegymászást, Zichy gróf rendületlen kitartással viselte úgy a zord idő, valamint az égető hőség okozta fáradalmakat.

Korán szokott kelni. A hajnali 4 óra akárhányszor talpon talála s a késő éjjelig szakadatlanul tudott munkálkodni és agitatni. A mellett a képzelhető legegyszerűbb életmódot folytatta. Igényei egyszerűen nem is voltak. A mit ő nála sokkal kisebb urak élvezhetlennék tartottak, ő pompás étvágygal költötte el. Bort ugyiszólva nem is ivott. Ennek köszönhetta azt, hogy az ő életmódja mellett képes volt a 70-dik évet megélni. Végzetes baját a mult évi téli válaszfások

alkalmáival kapta. Ereje, lelkesültsége kimeríthetetlennek látszott. Tiszta letörésre minden képzelhető fáradságra és nagy áldozatra képes volt. Mikor a függetlenségi párt ifjú óriásai sorra kidőlték, Zichy Jenő egymásután fogadta el az újabb kiküldetést. S nem eredmény nélkül. Ő maga százánál több helyen szerepelt beszédeivel. A hideg téli idő és a folytonos munka aztán letörtte. Torontsbajt kapott, asztmatikus fájdalmi annyira erőt vettek rajta, hogy orvosainak sürgős tanácsára délvidékre kellett mennie. Hónapokig volt Egyiptom úde levegőjén. Pihent is, látszólag jobban is lett, de nem annyira, hogy a gyilkos betegség csiráit is kipusztíthatta volna. Hogy teljes kíméletről még ott sem lehetett szó, az Zichy Jenő gróf egyéni természetéből önként következett. A nyáron újabb betegség lepte meg. Magaslaki birtoklára utazott s 35 fokos melegben lovagolt fel vendégeivel a hegy csúcsán levő vadász-kastélyába. Napszurást kapott, a mely után napokig önkívületi állapotban volt. Rokonainak, Zichy János és Zichy Aladár grófoknak rábeszélésére felvettette magát a Niedermann-féle szanatorumba, a hol annyira gyenge volt már, hogy Tomcsányi Lajos jézusársasági atya az utolsó urra is előkészítette, a mit keresztényi buzgósággal vállalt is. Jobban lett, de állapota később újra súlyosodott. A mult hónapokban már annyira elgyengült, hogy alig volt jártárai ereje s minduntalan pihennie kellett. Pár hét előtt Meránba ment, remélvén, hogy asztmatikus s fájdalmait, a meg-megújuló fuldoklási rohamokat sikerülni fog enyhíteni. Fehérvárról keresztül nem tudta folytatni utját s pár napig pihennie kellett. Meránban hétfőn szélhűdés érte, a mely idő óta élete halkodás volt. Tegnap d. e. lapunk szerkesztősége is megkapta a tavirati értesítést Zichy Rafael gróftól:

Merán.

Atyám itt éjjelkor meghalt

Zichy Rafael.

A szomorú hír hallatára városunk középületeire kitudózták a gyászlobogót. Rövid idő alatt az egész várost befűjtotta a hír, hogy országgyűlési képviselőnk, hazánk nagy fia, városuk jövője kiszenvedett.

A végrendelet.

Rupp Zsigmond királyi közjegyzőhöz tegnap délelőtt érkezett Zichy Rafael gróf távirata Meránból, mely közli, hogy Zichy Jenő gróf a mult éjjel szívizélhűdésben meghalt. Ennek folytán nevezett közjegyző a boldogultnak végrendeletét a budapesti VI. kerületi királyi járásbíróság előtt

azonnal kihirdette. A végrendelet szerint a gróf azt rendelte, hogy Budapestén egyszerűen temessék el. Rózsá-utcai palotáját a benne levő nagyértékű gyűjteménnyel (képek, fegyverek, bronzok, ékszerekkel) együtt Budapest székesfővárosnak hagyja azzal a rendeltetéssel, hogy a gyűjtemény állami felügyelet mellett Zichy-muzeum néven együtt maradjon. Az elhunytnak egyetemes örökös a végrendelet szerint fia: Zichy Rafael gróf. Köteles azonban nővéreinek négy év alatt fejenként 300.000 koronát fizetni. Nejének évi 24.000 korona életjáradékot rendelt. A végrendelet után a boldogult szolgálatában állókról is rendelkezik, többek közt a város a muzeummal együtt két szolgáját is köteles éltük fogytáig leendő alkalmazással átvenni.

Zichy Jenő gróf 1866-ban nőül vette Redern Hermína berlini grófnőt. Házasságából hat gyermeke származott: Hermin (férjezett Crenneville grófné) Berta, Paula, Erzsébet (férj. Szontagh Pálné) Gabriella és Rafael.

A függetlenségi kör pénteken este 6 órakor tart értekezletet, hogy miként vegyen részt Zichy Jenő gróf temetésén.

UJDONSÁGOK.

KARÁCSONY.

*Olv ijesztő, sőt, hideg az éjszaka,
Nem világít az éj millió csillaga
S a hold nem küldi el ezüstös sugarát,
Fehér hó lepi el az egész nagy füstöt.
Olyan hideg az éj!*

*Nem hullszik a fászlornak bus tilinkója,
Amellyel a nyáját pihenésre hívja,
Nem éneklí most szép, édes-bus utóját,
Komoran ped: fűzet s tölti meg pipáját.
Olyan csöndes az éj!*

*Csak egyhány farkas úvölti hosszan, messze,
Mire a bárányhad ijedten fut össze,
S ha az országuton száu sikkik nesztelen,
Fogadására száz bész farkas ott terem.
Oly ijesztő az éj!*

*De a sötét tájat, mintha nappal volna,
Hirtelen vakító fényesség borítja.
Foltriad a pásztor s álmélkódna halja:
"... Üdvözlegj Mária, Istennek szent anyja."
Olyan szép így az éj!*

*S megjelent előtte angyala Istennek:
"Oronkürt hirdetek, minden városoknak!
Ma szűtett az: I' r Dávid városában,*

Marie.

— A Fejérmegyei Napló tárcája. —
Irtá: Sipulusz.

A kegyelmes miniszter ur fölemelkedik piros bársony székéből s rövid beszéd kíséretében be-terjeszti a törvényjavaslatot.

A nagyságos képviselő ur leteszi messze-látóját, melyen át a karzaton egy remek szép szöke asszonyt nézegetett s hanyagul odakiáltja: Nagyon helyes, elfogadjuk!

A méltóságos főrend, szemébe csipetve monokliját, végignézi a miniszterelőnököt, magában konstataálja, hogy ez az ember átkozottul sokat dolgozik s azután gyönyörű fejbőlhintással hozzájárul a törvényjavaslat helyesléséhez.

A dunaparton álló hatalmas palotából meg-indul a törvényjavaslat abba a másik remek kastélyba, mely a hegyomron állva, büszke gög-gel, hideg pompával tekint végig a lábaihoz simuló nyüzsgő és dolgozó városra.

Es ott a felséges király ur ráitá a pecsétet, az írásból törvény lesz s szava végig zug az országban: megtartjuk és megtartjuk.

Es a parancs most már szélárad az országban, megérkezik a vármegyéhez, kimegy a fal-vakra, behatol a tanyákra, megtelepszik a pusz-tákon. Es ott lebeg mindenki fölött és akár tud róla, akár nem, meg kell tartania mindenkinek.

Es sem a kegyelmes ur, sem a nagyságos ur, sem a méltóságos ur, sem a felséges ur nem

foglalkozik vele többet, nem gondol rá többé, létezését és hatását talán soha nem érzi. Pedig talán ezrek, százezrek, sőt milliók életében okoz változást, érinti existenciájukat és rombolást csinál kisdéd világukban. Sokszor eszembe jut, hogy mikor egyeseknek a jogait védelmezzük s különösen mikor az állam érdekeit óvjuk, vajjon nem fakasztunk-e könyvet sokaknak, a kicsinyek-nek, a névteléneknek szeméből?

De soha ilyen gondolatot nem tételődtem annyit, mint most, mikor magam szemével látom egy fiatal lélelnek vergődését és fájdalmait a francia kulturharc miatt.

Évek óta jár a házamhoz egy francia kis-asszony, a ki a leányomat kitanította Molière nyelvére. Tiszta vérű francia leány, ha jól tudom Toursból való, a hol legszebben beszélnek franciául. Már gyermekkortában ciszakadt hazájából, volt Németországban, a hol egy kis német szót is elsajátított, volt Ausztriában s most már hossz-szabb idő óta Budapestben lakik és tanit. Nagyon művelt, olvasott, élénk temperamentumu és szel-lemes leány, a ki mindenféle tárgyról pompásan el tud csevegni. A mellett rendkívül szolid, taka-rékos s mindezen tulajdonságainál fogva magyar uri családokban nagyon kedvelt személyiség. Kolostorban nevelkedett s azután valami olyan iskolát végzett el még Franciaországban, a mely direkt a nevelőni pályára készít. Főlszerelve három darab imádságoskönyvvel, egy olvasóval, a melyet a pápa személyesen megáldott, Szent Antalnak kisméretű szobrával, tizenhat vagy tizenhet éves korában európai körútra indult. Mikor Magyarországra jutott, már nagyobbacska

volt és már nagyobb leányokat is tudott tanítani. Gyakran elbeszélgettem vele magam is, mert ér-dekelt, hogy az ilyen, nem az élet viharaira és küzdelmeire nevelt leánynak mi adja az erőt ahhoz, hogy távol családjától, távol hazájától, idegenek között meg tudja keresni a kenyért.

Es rájöttem. Marienak fjellenvonása a val-lásosság. Nem az a fajta vallásosság, mely mások iránt türelmetlen, a mi tulajdonképpen nem is vallásosság. Nála a vallásosság mint belső, lelki szükség nyilatkozott. Nem tudott ellenni nélküle s valamint a teste megkivánta a táplálkozást, úgy lelke is megkivánta az imádságot és a tem-plombajárást. Nem nyilatkozik ő a maga vallá-sáról, nem veszekszik azokkal, a kik másvallá-suak, ő magába zárkózik és egész belső világát a vallás óvja a meghasonlástól, az elégedetlen-ségiől, talán a kétségbeeséstől. Mert hát szomorú az élete, akármilyen kedvesen is bánnak vele a családok, amelyekhez járatos. Egész estendőben takarékoskodik, hogy nyáron át kimehessen Lour-desba s ugyanakkor rokonait is meglátogatja. De már az időn nagyon szomoruan jött vissza. Ek-kor meg is kérdeztem tőle

— Nos, Marie, hogy mulatott otthon?

— Othon? Bizony, nem tudom uram, hogy illik-e ez a szó még Franciaországra! Már nem igen érzem otthon magamat.

— Miért?

— Mert valahányszor hazamegyek, mindig egy frissen hantolt sir vár reám a temetőben. Vagy egy nagynőnémet, vagy egy kuzinomát el-vesziem időközben. Lassankint mindazok, akiket szeretek és a kik talán engem is szeretnek, na-

*Egy szük istállónak rozoga járásában,
Olyan cseodás ez éj!*

*A pásztor örömmel siet Belleheubé,
Hogy a Messiásnak tiszteletét tegye
S látván a kisdéud egyszerű járásában,
Leborul előtte örömmel, boldogan,
Olyan boldog ez éj!*

Hankiss János.

Post festum.

Lágyan hullógólyó hóhelyhek, fehér világ, vígan csilingelő szánok az utcák haván. Ez a külső világ, post festum.

S vajjon milyen az a bizonyos „mikrokozmosz”, a lélek világa? Fehér-e ott is minden? Eltűnt-e onnan is a sár s tiszta, minden salaktól megszabadult gondolatok és érzések csilingelő szánkái száguldoznak-e vidáman a lélekben is? A immár multba sülyedt férfikonferenciák mély barázdás szántását és gondosan elvárt vetését betakarták-e az ünnepek üde hava, hogy a csirázó magvakat a fagytól megóvják? . . .

. . . Post festum . . . Gyászos harangbűgés . . . Messzehangzó zuhanással kődött egy délceg alak a küzdők sorából. Ünnepi hangulatban, mezők vakító havára leszállt a holló: a halálnak hírnöke. S minden szem, mely a szemhatár üditő fehérségében gyönyörködött, egy fekete pontra terelődik, a hollóra van szögezve. . . . Zichy Jenő meghalt . . . Vannak, akik hamarosan megnyugodva mennek tovább a dolgukra; vannak, akik az első meglepetés kéz-összezsapása után fejszólva dűnnyögnek még néhány szót, de sokat nem késnek . . . Vannak azonban más változatok is. Vannak, akik ujjaikat összefonva, kezüket leeresztik s mély gondolatokba merülve, át meg átszántják lelkiüket a gloria mundi mulandóságának könnyörtelen ekéjével, hogy a támadt barázdába a régi nagy igazságok folyton újra és újra termő magvát hintsék: vanitatum vanitas.

Vannak ismét, akik elfordulva egy-egy könnyet morzsolnak szét szemükben: fáj nekik a vesztéség. Mert nincs ember, akit bár kevesen is, de ne szerettek volna . . . Post festum . . . Fehér galamb száll a holló nyomában, szájában zöld galyacska, a remény szimboloma. Megindulnek az új remény erejétől a fantáziának merész-röptű szárnyai s körülengik a napot, melyre a zöld ágacska mutat s az új választás napját. Lengő lobogók, libegő tollak, nótás kortések és bevart bejek elevenednek meg a közel jövő pers-

pektívájában . . . Csak a becsületeladásnak fellege ne vetne komor árnyékot ebbe a perspektívába . . .

Viktorian.

— (Képviselőjelölés.) Az a szomorú eset, mely városunk közönségét országgy. képviselőjének, Zichy Jenő grófnak elhunytával érte, aktuálisá tette azt a körülményt is, hogy ki töltse be a nemes gróf helyét az országgyűlés házában. A közvélemény — amint mi értesülünk — Saára Gyula dr., a függetlenségi párt elnökének személyében látja a jövődől képviselőjét. Ez a jelölés általánosan megfelel a közóhajnak s már annyiban is szerencsésnek mondható, mert minden kilátás szerint egyhangú lesz s így városunk közönsége megmenekül egy téli választás kellemetlen viszontagságaitól. Saára Gyula dr. természetesen nem határozott állásfoglalása tekintetében, mivel azonban az óhaj általános s minden oldalról az ő személye felé irányul, nem fogja visszautasítani polgártársai megtisztelő bizalmát.

— (Karácsony.) Özv. Zichy Jánosné s Zichy Viktoria grófnők, mint minden évben, úgy ez évben is díszes karácsonyfalat és sok-sok hasznos ajándékkal lepték meg a nagylangit, valamint a csöszsi iskolásgyermekeket. Az apróságok letörölt örömkönyvei legyen jutalmuk a jóságos kis Jézusnál nagy jószágukért.

Szintgy gyönyörű karácsonyában és sok szép ajándékban volt részük a sárszentmihályi gyermekeknek, a kiket Zichy Jenő gróf családja és Zichy Kátaelné grófnő ajándékoztak meg szent karácsony ünnepén.

— (Eljegyzések.) Mirkó Iván pesti árvaszéki aljegyző eljegyezte Gulner Irén kisasszonyt, Gulner Pál, Pestvármegye várnagyának leányát. Birkmayer Mariskát eljegyezte Hilberth Rezső; — Birkmayer Lúskát pedig Kiss Jenő.

Kerü Péter helybeli építőmester f. hó 26-án eljegyezte Liptay Karolinát Veszprémből.

Simon Miklós löcsel kir. főgimnáziumi tanár eljegyezte Ringhoffer Irma kisasszonyt Pusztamecséren.

— (Karácsony a vidéken.) December 22-én este Zsámbékon a szt. Keresztről neveztet apácák vezetése mellett az elemi iskolás gyermekek kiváló sikerrel adták elő a „Betlehemi éjeli őrt” Közel egy és fél óráig tartó darab előadása feltétlen bizonyítéka ama lelkiismeretes, fáradságot

nem kimélő munkának, amelyben a hivatásból kifolyó odaadás ily frappánsan nyilvánul meg. Úgy a férfi, mint a nő szerepet iskolás leánykák adták és énekeltek. Szereplésük igen kedves emléket hagy mindenkiben, de különösen azokban, a kik a magyarosodást nem csupán a nyelvükön, hanem a szívükön is nordják. Még szebb volt a „Téli rege” című daljáték, amelyet az intézetben levő nyilvános polgári iskola növendékei adtak elő. A szünetek egy részét remek, négy és hat kézre előadott zongoradarabok töltötték ki.

— (Halálozás.) Gulner Gyuláné, szül. Reé Mariska urhölgy, Gulner Gyula Pestmegye főispánjának neje s Reé István főkapitány testvére tegnap 62 éves korában hosszas gyengélkedés után elhunyt.

— (Kempelen Imre.) A napokban elhunyt földbirtokos összes vagyonát Pappenheim Szigfrid grófra hagyta. Végrendeletének végrehajtóvá Daróczy István törvénysz. elnököt, Pápay Nándor ny. bankigazgatót és Fittler Béla városi főügyészt nevezte meg, akiket egyenkint 8000 kor. tiszteletdíjjal honorált.

— (Titokzatos halál.) Hétfőn este a mentők a Budai-útról egy 14 éves lesoványodott cselédeleányt szállítottak a Szent György közkörházba. A gyermek a hozzáintézett kérdésre csak annyit tudott mondani, hogy *Viléz* Marinak hívják és cselédeleány volt. Ezután elvesztette eszméletét és anélkül, hogy egy pillanatra is magához tért volna, ma reggel meghalt. Hulláját a halál okának megállapítása végett felboncolják.

— (Halálós végű szerencsétlenség g.) Killer György takácsmester, fehérvárcsurgói lakos látogatásban volt Bakonyársárányban keresztifnál, Kakas Ferencnél. Másnap hajnali 4 óra után elindult gyalog a vasuti állomásra, hogy az 5 órai vonattal hazautazzék. A sötétben azonban eltévedt és a község alsó végére jutott, ahol a vasut felé térvé egy meredek és mély földbemetszéshez ért, amelyben lefelé haladva megbottolt és fejével neki esett az árokpartnak, még pedig oly szerencsétlenül, hogy eszméletét veszítve, több félkeini nem tudott. E helyzetben vette észre először a móri vasuti pályamester, aki a reggeli 8 órai vonattal érkezett Mór felől. Az állomásnál kiszállva, azonnal jelentést tett az előjáróságának, mely az eszméletlen állapotban talált takácsmestert a községbe szállította. Killer nem tért magához és délelőtt 11 órakor meghalt.

— (Harcászati lögyakorlatok.) A székesfehérvári 17-ik honvédelgyalogezred legénysége január hó 10-én és 11-én Csór és Inota községek közötti Boglyashegyen harcászati lögyakorlatokat tartani.

gyobb számmal vannak Magyarországon, mint a saját hazámban. Vagy nem különös-e, hogy ma már én, ha hazamegyek, nem viszek magammal semmi ajándékot, ellenben, mikor visszatérek Magyarországra, egész csomó ajándék van a kofferemben. Odakint Franciaországban már nem is tudom, mit beszéljek a rokonaimmal, annyira elidegenedtünk egymástól s nem hiszem, hogy képes volnék otthon maradni.

— Nem is megye maga már, Marie, haza soha. De nem is eresztjük, még ha akarna is menni.

— Ugy érti, hogy itt fogok meghalni?

— Arról ne beszéljünk, Marie, mert maga olyan szinben van, hogy még legalább hatvan esztendőig fog élni. Előre szerződöttem magát az unokáimhoz.

Nevetett és így felelt:

— A szerződésed elfogadom, de azt az egyet nem ígérem, hogy itt halok meg. Nézze uram, a tórsi temetőben van egy kis sírbolt. Abban van eltemetve az apám, az anyám és a hugom. Egy negyedik hely van még benne üresen, az rám vár. Ki van fizetve, csak az kell, hogy meghaljak.

— Mondja csak, Marie; hisz maga a tulvilági életben?

A lány arca bíborvörös lett.

— Ön talán nem hisz, uram?

Bizonyosan az a gondolat hajtotta arcába a vért, hogy én nem hiszek benne.

— Nézze, Marie: a tulvilágon ön együtt lesz elhunyt szeretteivel, akárhol van is eltemetve.

— Lehet, uram, — felelte szelíden — de életem utolsó éveit, sőt a mostani éveimet is az

a gondolat teszi édessé, hogy szüleim és testvérem mellett fogok nyugodni.

Nem folytattuk a beszélgetést, mert ő ment leckét adni. Néhányszor próbáltam vele franciaországi dolgokról beszélgetni, de ő teljes tájékozatlanságot árukt el, lapokat nem olvasott, a magas politikával nem foglalkozott. A legutóbbi időben azonban egyszer nálunk volt vacsorán és ekkor azt a kimeletlést követtem el, hogy egy nem gondolva meg azt, kívül beszéltek, egészen nyersen előadtam neki a francia kulturharcot, a napoleoni konkordátum megszüntetését, az állam és az egyház elválasztását. Figyelmesen hallgatta, de mikor megtudta, hogy az államnak jogában van a papokat kiűzni az országból, a templomokat bezárni és a papnövendékeket besorozni katonának, sírva fakadt.

Mikor legközelebb megjelent házamnál, feketé ruhát viselt.

— Talán meghalt valakije Marie?

— Nem uram. Meggyőződtem arról, hogy amit mondott, igaz, és én most Franciaországot gyászolom.

És szemei újra megteltek könnyel. Megpróbáltam vigasztalni.

— Nézze, Marie, nincs oka busulni, hisz a hitet ki nem téphetik az emberek szívéből és olyan törvényt nem hozhatnak, a mely kimondja, hogy az Isten nem létezik.

— Az igaz, de nekem végtelenül fáj, mikor tudom, hogy szenvednek azok, a kik kora gyermekiségemtől fogva szeretettel fölkarolták és a kiknek mindent köszönhetek. Mikor tudom, hogy a jó apácákat, a kik engem mint tehetetlen gyer-

mekeket neveltek, kiűzik meleg fészükéből és szelnek eresztik. Mikor talán az öreg plébános, a ki legelőször katekizmusra tanított, a ki legszebben beszélt nekem Istenről, minden szentjeiről és angyalairól, talán hajléktalanul kóborol a téli hidegben s az emberek durván elutasítják küszöbükre. Mikor eszembe jut, hogy a templom, melyben először gyóntam és áldoztam, be van zárva s talán már holnap a csendőrök kötik be lovaikat a szentek szobrai és Szűz Mária oltára elé: akkor érzem, hogy összeszorul a szívem s nem tudom visszatartani könyeimet. Lássá uram, én elvesztettem családomat, elszakadtam hazámtól s kora ifjuságom óta idegenben bolygottam. De megtanítottak otthon imádkozni, Istenben hinni és egyházamat szeretni. S most azok, akik erre megtanítottak, bajjal és szenvedéssel küzdenek s én tehetetlenül gondolok rájuk és nem segíthetek rájuk. Mit tehetek? Gyászolok és imádkozom.

Annyira meghatott a szegény leány keserve, hogy nem tudtam vele a beszélgetést folytatni.

A szegény Mari huzza tovább az élet igáját, de sokkal sahadtabb, mint máskor és sokkal szomorubb, mint redesen. Mindennap hajnalban fölkel, a vásárcsarnokban vesz egy csomó virágot s mikor a főváros népének legnagyobb része még alszik, ő elmegy Jézus szent szive templomába, térdenálva imádkozik egy órát, a virágot Mária szobra elé helyezi s aztán megy dolgára.

— (A világ népesedésének) az utolsó 10 évben történt növekedéséről az angol törvénykönyv a következő statisztikai kimutatást hozta:

	1895.	1905.
Oroszország	125.000,000	141.200,000
Egyesült államok	68.934,000	83.143,000
Németország	52.279,000	60.605,000
Japán	42.271,000	47.975,000
Anglia	39.221,000	43.221,000
Franciaország	38.459,000	39.300,000
Olaszország	31.296,000	33.604,000
Ausztria	24.971,000	27.241,000
Magyarország	18.257,000	20.114,000
Spanyolország	18.257,000	20.900,000
Kiseb államok	47.732,000	54.106,000

Oroszországban a születés és halálozás egyaránt a legnagyobb mint a többi államokban, még pedig halálozásokban 1000-nél 31, születésnél 49. Franciaországban halálozást 1000-nél 19,6, születésnél 21. Spanyolország, Olaszország, Ausztria, Magyarország, Japánban egy a születési számuk 1000-nél 32, de bámulatosan nagy a halálozás is. Legkisebb a halálozás Japánban 1000-nél 20 és legnagyobb Spanyolországban 1000-nél 25,8. A legkisebb számot a halálozásoknál Dánia mutatja 1000-nél 13,9, 28,5 születéssel szemben. Anglia kimutatása a halálozásnál legkedvezőbb 1000-nél 16,5, de egyszersmind visszaesést mutat a születési számoknál 100-re 27,6. A legnagyobb városok népessége a következő: London 4.872.710, New-York 3.473.000, Páris 2.704.000, Berlin 2.040.000, Tokio 1.819.000, Chicágó 1.699.000, Wien 1.675.000, Philadelphia 1.294.000, Szep-térvár 1.265.000, Moszkva 1.391.000, Buenos-Aires 1.026.000. (A kínai városok figyelmen kívül hagyattak.)

— (Furfang.) Lapunk egyik legközelebbi számában megírtuk, hogy Nagyláng és Aba közt rálöttek a postakocsira. A tettest ugyan nem sikerült kikutatni — s itt megindult az olvasók fantáziája — de annyi bizonyos, hogy gaz mérenyletről van szó. Az elvetemült lelkű gonosztevő, bizonyára rablási szándékkal követte el sőt tetteit, de aztán megijedve önmagától, jobban mondva, nem tudta beérni a gyors iramodásnak indult postakocsit, a benne rejlő nagy mennyiségű karácsonyi ajándékokkal s bizonyára tetemes összeget magában rejtő pénzesleveleivel kénytelen volt menekülni engedni. Eddig a szenzációs hír anyaga — most pedig következik a valóság, amely egy arányos furlangban lyukad ki, s ennek révén megtudhatjuk azt is, hogy a postakocsisnak csakugyan löttek. Simon József postakocsisnak ugyanis regóta fáj a foga egy pompás revolverra. Regóta leszeggette már mellé nyét a vágy, hogy az már megsem járja, hogy neki, a magyar királyi postásnak ostornyelével kelljen megvédelmezni a maga és a melyen tiszteit publikum erkölcsi és anyagi érdekeit, sőt még a postatársakban rejlő s mindennél értékesebb szerelmes leveleket is. Mennyivel nagyobb volna a tekintély, ha imitt-amott egy revolverdurranas is tudtára adná a világnak, hogy ő is valaki a ám a világon. Gondolt egy merészet és a múlt héten beállított a gazdájához s melegiben, piruló arccal és izgalomtól remegő ajkakkal beszélt el, hogy ép az imént a becses élete ellen törték s valami pernahajder, jobban mondva egy fekete-lelkű rabló és zsvány rálött a magyar királyi postára. A postamester gyöngeszívű ember levent, hamarosan úgy megrémült, hogy az egész falut tekiáltotta a megrendülő eset szörnyű részleteivel. Hivatalosan értesítették a csendőrséget is. A kakastollas legények azonban mégis inkább járnak a való élet göröngyein, mint a mesék világában s a szörnyű eset részleteit először is Simon Józsin kezdték. Simon Józsi pedig eléggé ujjong még az igyeten manőverezés himes mezejen s ennek alapján rövidesen kitűnt, hogy az egész dolog szépen, de nem nagyon — alaposan kieszelt mese csupán. Simon Józsi kapott annugy melegiben egy pár pofont, a melyeket — szentül meg vagyok

győződve — nem fog az ablakban mutogatni s azóta nem is alap nélkül mondogathatja magáról, hogy neki csakugyan — löttek.

— (Járványos állatbetegség.) Bakonykúti községben a sertésvész járványszerűleg felülett. A hatóságok részéről a szükséges óvintézkedések megtették.

— **Tolvaj cselédek.** A napokban Reich Alfréd és Miklós bérnök Erzsébet-pusztai bérletén a magtárakat felfeszítve találtak. Megállapították azt is, hogy a betörők 140 korona értékű búzát és mintegy 70 korona értékű zabot loptak el. A betörés gyanúja először a kőborcigányokra irányult. Egy véletlen folytán azonban kiderült, hogy a tettesek a bérnök alkalmazottai, nevszerint Zsárdy Ferenc, Bocsor Mihály és Belegrai György béresek voltak, akik a lopott gabonamennyit ekkorra már értékesítették. A betörőket a csendőrség letartóztatták és bekísérték a helybeli kir. ügyészség fogházába.

— **Bauer Antal Zsigmond** okleveles tánc-tanító tisztelettel tudatja a nagyérdemű közönséggel, hogy a második táncanfolyamra a beíratkozások megkezdődtek. A második tanfolyam január 3-án veszi kezdetét. Beíratkozni lehet a táncanító lakásán, Szent István-utca 11. sz., I. c. Különös figyelembe ajánlatik a *dzentri-oktatás*. Diákok tanfolyama délután 5 óratól 7 óráig, felnőttek esti 8 óratól 10-ig.

— **Szigeti fényképészeti és festészeti műintézet Székesfehérvár, Kossuth-utca 9. sz. Nagytasokat bármely kis fénykép vagy természet után aquarell, platin. vagy olaj kivitelben. Elsőrangú munkáért szavatol Szigeti.**

IRODALOM.

* **Uj szavalókönyv.** Megjelent a Szent-István-Társulat kiadásában *Pronai Antal dr. Uj szavalókönyve*. A könyv egyik célja az, hogy nyújtsa a katolikus iskolák ifjúságának azt is, amit az eddigi szavalókönyvekben bizony nem találhattak: vallásos tárgyú költeményeket, amelyeket nemcsak a magok gyönyörűségére olvassanak, hanem bizonyos iskolai ünnepélyeken szavalásra kiválaszthassanak. A kötetben gazdag anyag van s talán még gazdagabb is lehetne, ha nem szabta volna meg terjedelmét a kijelölt tervrajz, amelyhez rugaszkodnia kellett. A kötet egy oszlik föl: Elbeszelo költemények, lírai költemények. Hazafias ünnepre való költemények. Vallásos ünnepre való költemények. Vig szavalatok. Melodramok. A 408 oldalra terjedő kötet ára 2 korona 60 fillér.

Kiadott ezután a Szent István-Társulat egy nála talán szokatlan, de egyebkent igen szükséges, különösen a mai napokban szükséges könyvet, amelynek címe: *A jó gazdaasszony*. Irta Trecbigny Viktorne ankerstoki Stokinger Ella. Igaz, hogy szavalókönyvből meg senki sem tanult meg főzni, ha nem volt hozzá kedve és keszsege; de a szavalókönyv mégis fontos segédkönyv, utbaigazító s a háztartási iskolákban igen is nagy szerepet kell a jövőben vennie. A könyv kimerítő tanácsokat ad nemcsak mindenteljes élet és sütemény készítésre nézve, hanem az etelek felszolgálására, a terítésre, valamint az ételkamara berendezésére nézve is. Bizonyosan nagy kelendősege lesz. A terjek érdekében kívánjuk, hogy az legyen. Szíves borítékba kötve 4 korona.

* **Öt évi találkozó.** Irta B. Büttner Lina. Kedves kis regény, jobban mondva egybefonódó kepek sorozata, amelyben nyolc tanulócsalé leányka sorsának forgását írja le. Minden egyes kis történet különálló mese, egy darabka az illető leány életének forgasából; de összefűzi valamennyit,

mint bokkrétát az a közös szál, hogy a barátnők megsegítik egymást külsőnösen bajukban. Öt év múlva találkoznak volt tanítónőjükkel, elmondják életük folyását. Az író fantáziája valamennyit mozgalmass eseményeken viszi át e rövid idő alatt, de végül mégis mindegyik boldogul s a mily részvétel kísérjűk sorsuk forgását, ép úgy örülnek, hogy végül elvontul mindegyik feje fölül a boru. Vallásosság, hazafiság, jószívűség a kötet alaphangjai, amely hurokon a jeles írónő igen szépen, kellemes, jó magyaros stílusban tud játszani s hogy mennyire szereti és bologítja alakjait, az a saját jó szívének tanúsága, mert másként nem halmozhatná el őket annyi szép vonással. Ára a 216 lapra terjedő kötetnek 2 korona.

* **Az Elveszett Aranyvirág** az előbbi szerzőjének nővére, C. Büttner Julia tollából ered. Olyan tündérmeseféle, egy cirkszosoktól elrabolt kis grófi leány meséje, aki a sok hányattatás után egy eszes kis fővárosi és egy elég furfangos falusi leány segítségével végre visszakerült bankódt édesanyja karjaiba. A falusi képek leírása színes, természetes, eleven s a gyermekélet rajza is jól sikerült; az előadástól pedig Büttner Julival szemben fülöslegesen elismeréssel nyilatkozni. A kötet ára 1 korona 80 fillér.

Felölös szerkesztő: **Dr. HELVEY LAJOS.**

Ö os. és kir. Fensége
Herceg Liechtenstein Alajosné,
született **ERZSÉBET** Főhercegnő
KAMARAI SZÁLLÍTÓJA.

Tisztaság, közegészség és legkényesebbigényeket iskielelítő módon újonnan felszerelve áll a n. é. közönség szolgálatára:

MARSCHALL NÁNDOR
HENTES és KOLBÁSZÁRUK
ÜZLETE
Alapítva 1882 SZÉKESFEHÉRVÁR Alapítva 1882
Kossuth-utca 6.

Elárúsítás nagyban és kicsinyben.

Ajánlja kizárólag elsőrendű, saját gyártmány árúkból álló állandó nagy raktárát, mint:

Prágában elsajátított módszer szerint pácolt sonka és füstölthúskok; kolozsvári és debreceni szalonnák; friss húskok fiatal sertésekből; legjobb minőségű zsir; friss szalonna és haj.

Naponta friss mindennemű KOLBÁSZ-ÁRUK.

HIDEG FELSZELTEK
nagy választékban.

Videki megrendelések leggyorsabban teljesítetnek.

Sirolin

Ennek az érvényes és a leghíresebb, megkülönböztető a köhögést, vészközt, általános

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulózis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánva.

Mintegy értéketlen utáztásokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárúban. — Ára tizenkét 4.- korona.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

00000724